

KHRi õppevahend

7.9 Maanteetransport

KHRI õppevahend

Moodul 1: sissejuhatus

Moodul 4: vajaduste hindamine

Moodul 2: KHRI strateegilised küljed

Moodul 5: ringhanked

Moodul 3: KHRI õiguslikud küljed

Moodul 6: turu kaasamine

Moodul 7:
menetlemine
(maanteetransport)

Keskkonnamõjud

Kuidas mõjutab maanteetransport keskkonda?

- Transpordi arvele langeb peaaegu veerand Euroopa kasvuhoonegaaside heitest
- Peamine õhusaaste põhjus linnades
- Maanteetranspordi arvele langeb üle 70% transpordist tulenevast kasvuhoonegaaside heitest (2014)

Kohaldamisala

Mida ELi KHRI kriteeriumid hõlmavad?

Kriteeriumid hõlmavad järgmisi sõidukite ja teenuste kategooriaid.

1. Sõiduautode, väikeste tarbesõidukite ja L-kategooria sõidukite ost, liisimine või rentimine
2. Liikuvusteenused
3. Busside ost või liisimine
4. Bussiveoteenused
5. Jäätmekogumisautod
6. Jäätmekogumisteenused
7. Posti-, kulleri- ja kolimisteenused

Vt määratlused:
[ELi KHRI kriteeriumid](#)
[maanteetranspordi kohta](#)

Vajaduste hindamine

Liikuvusvajaduste täitmine

Liikuvusvajaduste täitmiseks ei ole alati vaja uusi sõidukeid.

- Kas olemasolevate sõidukite kasutusmäär saab suurendada?
- Kas leidub alternatiive? Näiteks telekonverentsid, ühistranspordikaardid, auto või jalgrataste ühiskasutuskavad jne.

Heite vähendamine

- Keskkonnahoidliku sõidustiili õpetamine ja korrapärane hooldus võib samuti aidata vähendada olemasolevate sõidukite CO₂ ja muud saastavat heidet.

Näide: [sõidukipargi tõhusam haldamine sõiduautode ühiskasutuse kaudu \(Bremen, Saksamaa\)](#)

Lisateave: moodul 4: vajaduste hindamine

Ülevaade

ELi KHRI lähenemisviis maanteetranspordile

Nõutavad kriteeriumid:

- CO₂ heite tüübikinnitus sõiduautodele ja väikestele tarbesõidukitele ning eritehnoloogiad raskeveokitele ja L-kategooria sõidukitele;
- õhusaasteainete heitkogused sõiduautodele ja väikestele tarbesõidukitele ning eritehnoloogiad raskeveokitele ja L-kategooria sõidukitele;
- rehvide veeretakistusjõud;
- elektriautode ja väikeste tarbesõidukite energiatõhusus;
- akude garantiid;
- sõidukite ja rehvide müratase;
- rehvid ja määrdeained hoolduse jaoks.

Peale selle tuleb nõuda:

- teenuseosutajalt põhipädevusi ning peamiste keskkonnajuhtimise meetmete ja tavade rakendamist;
- teenuseosutaja töötajate asjakohast ja sagedat koolitamist.

ELi KHRI kriteeriumid

Maanteetransport (2019)

Näited

- **Valikukriteeriumid** – *teenuste korral*: vajalikud on asjaomased kogemused kasvuhoonegaaside ja õhu saasteainete heitkoguste vähendamiseks olemasolevate tehnoloogiate ja meetmete kindlakstegemisel, hindamisel ja rakendamisel; samuti kasvuhoonegaaside heitkoguste seire- ja aruandlusmenetlused.
- **Tehnilised kirjeldused (TS)** – *elektriautode korral*: akule miinimumgarantii (150 000 km läbisõiduni või kaheksaks aastaks mahtuvuse vähenemise kohta vähem kui 70%-ni algsest väärtusest tarnimisel.
- **Hankelepingu sõlmimise kriteeriumid** – *sõiduautode, väikeste tarbesõidukite või L-kategooria sõidukite korral*: punkte antakse vastavalt vahemaale, mille sõiduk saab läbida ilma summutitoru heitgaasideta proportsionaalselt sõiduki maksimaalse kiirusega.

Vt kõik kriteeriumid:

– [ELi KHRI kriteeriumid maanteetranspordi kohta](#)

ELi KHRi kriteeriumid

Maanteetransport (2019) (järg)

Näited (järg)

- **Lepingu täitmise klauslid** – *teenuste korral* Kõik sõidukijuhid peavad saama korrapärasest koolitust kütusetõhususe suurendamiseks ja teavet oma tulemuste kohta.

Vt kõik kriteeriumid:

- [ELi KHRi kriteeriumid maanteetranspordi kohta](#)

Kontroll

Transpordi KHRi kriteeriumidele vastavuse kontroll

Mida küsida?

- Enda koostatud deklaratsioon
- Sertifikaadid
- Tehnilised teabelehed
- Katsearuanded (või muud asjakohased tõendusmaterjalid, nagu tehnilised toimikud, kui katsearuandeid ei ole saadaval)

Millal?

KHRi kriteeriumide järgimist tuleb hinnata

- i) valikuetapis (kaheetapilise menetluse korral);
- ii) pakkumuste hindamisel ja
- iii) lepingu täitmise käigus.

Vt täielik kontrollijuhend:

- ELi KHRi kriteeriumid maanteetranspordi kohta

Kontroll

Kriteeriumide näited

TS1: tüübikinnituse CO₂ väärtus (lisakriteerium)

sõiduautode, väikeste tarbesõidukite ja L-kategooria sõidukite CO₂ heide ei tohi ületada järgmisi norme:

- 2019: 40 CO₂ g/km
- 2020: 35 CO₂ g/km
- 2021: 25 CO₂ g/km

Kontroll: pakkuja peab esitama sõiduki nõuetele vastavuse sertifikaadi.

Kontroll

Kriteeriumide näited

TS6: miinimumgarantii (elektriautod – sõiduautod, väikesed tarbesõidukid ja L-kategooria sõidukid)

Pakkuja peab andma akule miinimumgarantii (150 000 km läbisõiduni või kaheksaks aastaks mahtuvuse vähenemise kohta vähem kui 70%-ni algsest väärtusest tarnimisel (EN 62660)).

Kontroll: pakkuja peab esitama garantiitingimustega deklaratsiooni.

KH Ri toetavad õigusaktid

Keskkonnahoidlike sõidukite direktiiv

Direktiivi eesmärk on keskkonnahoidlike sõidukite laialdane turuleviimine.

Selles nõutakse, et maanteetranspordi sõidukite hankimisel võetaks arvesse nende kasutamisega seotud energia- ja keskkonnamõjusid kogu kasutusea jooksul

- kehtestades tehnilistes kirjeldustes energia- ja keskkonnatõhususe nõudeid või
- lisades energia- ja keskkonnamõjud hankelepingu sõlmimise kriteeriumidele.

Keskkonnahoidlike sõidukite direktiivi vaadatakse praegu läbi, sealhulgas kaalutakse CO₂ ja õhusaaste uute künniste ettepanekuid.

Lisateave:

- [keskkonnahoidlike sõidukite direktiiv 2009/33/EÜ](#)
- [keskkonnahoidlike sõidukite direktiivi läbivaatamine](#)

Turul kättesaadavus

Maanteetranspordi ökomärgised

Maanteetranspordi jaoks ei ole ELi ökomärgist, kuid

- Blue Angel (Saksamaa) annab ökomärgiseid järgmistes valdkondades:
 - autode ühiskasutus
 - elektriautoparkide ühiskasutus
 - vähese müra ja saasteainete heitkogustega sõidukid
- Bra Miljöval (Rootsi)
 - kulleri-/transporditeenused

Usutavus loeb!

- I tüüpi ökomärgiseid saab kasutada lisakriteeriumide allikana (kui need on seotud lepingu esemega).
- I tüüpi ökomärgis – **kolmanda isiku kontrollitud, antakse olelusringi mõjude alusel**
Lisateavet ökomärgiste kohta leiate moodulist 3 (õigus).

ELi ökomärgist *määrdeainetele* saab kasutada määrdeõlide, hüdrovedelike ja määrete hankelepingu sõlmimise kriteeriumide kontrollimiseks.

Olelusringi kulude arvestamine

Maanteetranspordi olelusringi kulude arvestamine

Olelusringi kulude arvestamine – toote, ehitustöö või teenuse kasutusea jooksul tekkinud kõigi kulude arvesse võtmine

Sõidukite ja teenuste hinnangulised olelusringi kulud:

1. rangelt piiratud CO₂ heitkogustega sõiduautod ja väikesed tarbesõidukid vähendavad olelusringi kulusid 15–20%;
2. elektrimootoriga bussid vähendavad olelusringi kulusid 2,5–6%;
3. keskkonnahoidlik sõidustiil vähendab olelusringi kulusid 0,5–2%.

Sõidukite olelusringi kulud

- Ülalpidamise kogukulud:
 - soetamiskulu
 - kütusekulu
 - hoolduskulu
 - kindlustus
 - maksud
- Väliskulude maksumus: CO₂ ja NO_x, metaanist erinevate süsivesinike (NMHC) ja tahkete osakeste (PM) heide

Lisateavet maanteetranspordi olelusringi kulude arvestamise kohta leiate [tehnilisest taustaruandest](#).

Juhtumiuuringud

Alternatiivse energiaallikaga sõidukite raamistik

(Austria Föderaalne Hankeagentuur)

Nullheitega ühistranspordi suunas

(Põhja-Brabandi provints, Madalmaad)

Elektrijalgrattad postiveoks

(Horvaatia postiteenus)

KHRI tugiteenus

KHRI teemal abi saamiseks võtke ühendust ELi tasuta

tugiteenusega

Euroopa Komisjoni jaoks töötas vahendipaketi välja ICLEI – kohalikud omavalitsused keskkonناسäästvuse teenistuses

Mooduli autor: ICLEI – kohalikud omavalitsused keskkonناسäästvuse teenistuses

Omanik, toimetaja: Euroopa Komisjon, keskkonna peadirektooraat, 2019

Fotod: Pixabay.com, Creative Commonsi CCO litsentsi alusel

Vastutuse välistamine: käesolev vahendipakett on komisjoni talituste suunav dokument ja seda ei saa kuidagi sellele institutsioonile siduvaks pidada. Euroopa Komisjon ega ükski komisjoni nimel tegutsev isik ei vastuta käesolevas dokumendis oleva teabe võimaliku kasutamise eest.